Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

ORTAK KÜLTÜR MİRASI: TÜRKİYE VE AB ARASINDA KORUMA VE DİYALOG-II (CCH-II) HİBE PROGRAMI
KÜLTÜREL İŞBİRLİĞİ İÇİN ÇOKDİSİPLİNLİ PLATFORMLAR (CO-LAB) PROJESİ

000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000

TÜRKİYE'DEN MENTORLAR

000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000

AYŞENAZ TOKER
CANDAŞ ŞİŞMAN
MERİÇ KARA

000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000

PROJE ORTAĞI
PROJECT PARTNER
Staatliche Hochschule für Gestaltung Karlsruhe

00000000000000000000000000000000

AYŞENAZ TOKER

00000000000000000000000000000000

İstanbul Tasarım Bienali'nin konuk tasarımcı programı *Camekân*'ın açık stüdyosunda, -birkaçını sayacak olursam- tavandan sarkan tepsilere yerleştirilmiş çıngırdayan çay bardaklarına, duvar boyutunda bir illüstrasyonda, değişen ışık ve renkler altında belirip kaybolan görüntülere, kişisel giysilerin iplerinden dokunmuş bir kompozisyona baka baka gezinirken, bundan bir ay önce, katılımcılarla Barın Han'da yaptığımız ilk toplantıyı hatırladım. O gün şöyle düşünmüştüm: İstanbul'da bir araya gelen, her biri farklı araç setlerine, araştırma ve ilgi alanlarına sahip bu sekiz tasarımcı, ortak bir zeminde kişisel işler üretme sürecinin üstesinden gelebilecekler mi ve öyleyse, bunu nasıl yapacaklar?

Başta hepsi İstanbul'a yabancı olan katılımcılar, İstanbul Tasarım Bienali'nin ustalıkla tasarladığı, yürüyüşler ve söyleşiler içeren bir programla, şehri ve şehrin yerel manzarasını keşfettikçe, anahtar kelime -*adaptasyon*- her geçen gün daha fazla telaffuz edilir hale geldi. Buluntu malzemeler, nesneler, kısımlar ve parçacıklar; denemeler, maketler, skeçler ve tartışmalarla birlikte birikmeye başladıkça, şehrin sakinlerini çevrelerine bağlayan özgür ve uygulamalı diyaloglar, Barın Han'da programa tahsis edilen stüdyoya hemen sızıverdi. Katılımcılar, bir zamanlar boş olan mekânı, yaşanabilir bir stüdyoya dönüştüren geçici bir topluluk haline gelirken, ortak bir zeminde "kavramsal" bir birlikteliği sahnelemekle kalmadılar; mekânda, yan yana çalışmalarını sürdürdükçe, bunu deneyimleyip, uyguladılar da.

Sürdürülen bir eylem olarak "üretmek", Barın Han'ın mirasına işlemiş. Cilt ve ebru atölyesine, Emin Barın'ın bürosuna girdiğiniz andan itibaren bunu hissediyorsunuz. Katılımcıların, neredeyse her gün Barın Han'a gidip gelirken geçtikleri dolambaçlı sokakları ve patikaları andıran, beklenmedik hacimlerle ve şaşırtıcı bağlantılarla dolu bu ilgi çekici mimari yapıda geziniyorum. Yeri kaplayan bir doku haline gelmiş ekmek kırıntıları görüyorum. Mükemmel bir örgü üzerinde dönen küplerden oluşan, interaktif bir animasyona bürünmüş bir odadan geçiyorum; sonra dışarı

çıkıp, binanın, “Emin Çayevi”ne dönüştürülmüş girişinde bir bardak çay içiyorum.

Bükülmüş galvanizli çelik saclardan yapılmış bir tabureye tünemiş halde, ayın başında tartıştığımız o ortak zemini düşünüyorum. Sürecin kendisi yarattı bu ortak zemini: Katılımcılar, ilk fikirlerini koşullara uyarlayarak; birbirleriyle, günlerin getirdikleriyle ve nihayetinde herkes için yeni olan bir şehirle müzakere ederek; kentin tavrına, malzemeleri bir etkileşim ağına yerleştirme şekline uyum sağlayarak yanıt verdiler ve çok kısa sürede bu tavrı pratiklerinde somutlaştırdılar. Üretim süreci, İKSV ekibinin yetkinliği ve yardımları sayesinde, insanlar ve malzemeler aracılığıyla, sekiz heterojen fikri birbirine bağlayan harika bir sergiyle, heyecan verici bir anlatımla sonuçlandı.

Programın katılımcılarıyla, diğer mentorlarıyla, Barın Han ve İKSV ekipleriyle tanışma ve çalışma fırsatı yakaladığım; farklı insanları ve yaratıcı süreçlerini birleştiren ve onlara ustaca yaptıkları şeyleri sunma fırsatını tanıyan bu programın bir parçası olduğum için kendimi ayrıcalıklı hissediyorum.

00000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000

00000000000000000000000000000000

CANDAŞ ŞİŞMAN

00000000000000000000000000000000

Farklı kültürlerden sekiz sanatçı ve tasarımcının, bir araya gelip kolektif bir şekilde, İstanbul’un en önemli noktalarında, yerel sanatçı/tasarımcı/zanaatkârlarla bir araya gelmesi ve zaman-mekân-insanları keşfetmeleri, yerel dokuları, kokuları, malzemeleri, bakış açılarını, sesleri ve kültürü melez bir şekilde deneyimlemeleri gerçekten çok değerli. Bu yöntem, bence her sanatçı ve tasarımcının hayalini kurduğu bir yolculuk ve oyun alanı. Bu deneyim, hem katılımcılar hem de mentorlar için çok keyifliydi çünkü hepimiz bu sürecin bir parçası olabildik. Bence bu sürecin kazandırdığı deneyim, kısa vadeli çıktılarından çok, uzun vadede yaratacağı etkilerle daha çok anlam kazanacak ve bu, her bir katılımcının kişisel yaratım serüveninde yeni oluşumlara yer açacak.

00000000000000000000000000000000

MERİÇ KARA

00000000000000000000000000000000

Daha Camekân programı başlamadan evvel, Çemberlitaş semtinde bulunan Barın Han'a ilk gidişimizde, bölgenin özelliklerini, hanın içindeki farklı mekânları ve kendine has mekânlar arası ilişkileri görme fırsatı bulmuştuk. Katılımcılarının müdahalesine izin vermesi ve önceki sergilerden izler taşıması, mekânın işlerle bütünleşmesi, şehirde sanatçılara açık böyle bir alan olması, çok etkileyiciydi. Han kültürü, baskı odasındaki aletlerin tarihi izler taşıması ve hanın sahibi olan Emin Barın Bey'in anıları, kendi çalışmaları ve tecrübesi de çok ilham vericiydi. En üst katta *Camekân*'a ayrılan boş alan ise, İstanbul'a gelecek olan katılımcıların burayı benimsemeleri açısından büyük fırsatlar barındırıyordu.

Camekân'a katılmak üzere adaylar arasından seçilen, İstanbul dışından sekiz genç tasarımcı, program sürecinde burada zaman geçirdikçe, bu boş alan, onları varlığı ve kurdukları düzenle yavaş yavaş bir ortak çalışma ve sergileme alanına dönüştü. Programın ilk günlerinde yapılan şehir turlarından, tartışmalardan ve gözlemlerden izler; çalışmaların ve sürecin parçaları, ilk haftadan itibaren mekâna yerleşmeye başladı; süreç boyunca da çeşitli sergiler ve ilginç adımlar görme fırsatı yakaladık. Mentilerin İstanbul dışından gelmeleri aslında büyük bir avantajdı; şehirde olup bitenleri -kimi zaman yaşarken içinde olduğumuz için fark edemediğimiz bazı özellikleri- ve değerleri bizlere hatırlattılar.

Mentorlar ve mentiler olarak bazen yüz yüze, bazen de çevrimiçi yaptığımız görüşmelerle, projeleri tartışma fırsatı bulduk. Seçilen konular hayli ilgi çekiciydi; katılımcılar, İstanbul'a gelmeden önce yürüttükleri çalışmalar sonucunda belirledikleri bu konulara büyük ölçüde sadık kalarak, fikirlerini 1 aylık süreç içerisinde daha da geliştirdiler. Projelerini, Barın Han'ın kendi seçtikleri alanlarında sergileyerek, izleyicilere, Han'ın dışından başlayacak şekilde, tüm mekânı tanıma fırsatı sundular. İşlerin mekânla ilişkiye geçmesi de bu bağlamda çok anlamlı oldu.

Program süreci boyunca, ilk adımımızı attığımızda bomboş olan bu mekânda, başlangıçta birbirini tanımayan sekiz mentinin çalışmalarının, kendi kültürlerinin ve

yaklaşımlarının, birbirleriyle olan ilişkilerinin, birlikte üretiyor ve tartışıyor oluşlarının izlerini gördük. Özellikle, son üretim haftasında, ortak çalışma ve yaşam alanın gittikçe ısınan dönüşümüne tanık olmak hayli heyecan vericiydi. İKSV'nin sağladığı prodüksiyon desteği, serginin oldukça profesyonel bir noktaya taşınmasına yardımcı oldu. Sergideki işler içerik, uygulama ve yerleştirme açısından çok başarılıydı. Barın Han, İstanbul Tasarım Bienali ekibi, diğer mentorlar ve mentilerle bir araya gelmek ve bu çok kültürlü programın bir parçası olmak benim için çok ilham verici bir deneyim, unutmayacağım bir anı oldu.